

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΗΤΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

«Διεθνές Νομισματικό Ταμείο»

Εισηγήτρια: Κληματσάκη Δήμητρα Α.Μ.: 9023

Επιβλέπουσα: Σταυράκη Εμμανουέλα

Ηράκλειο, Σεπτέμβριος 2014

Πρόλογος

Η παρούσα πτυχιακή εργασία παρουσιάζει το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και ορισμένες λεπτομέρειες που το συνθέτουν. Συγκεκριμένα, στο πρώτο κεφάλαιο δίνονται πληροφορίες σχετικά με τον όρο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, τη διοικητική του διάρθρωση, τα μέλη που το αποτελούν, τη διακυβέρνηση και τις μεταρρυθμίσεις που το περιβάλλει. Επιπλέον παρουσιάζονται οι διευθυντές που έχουν διευθύνει τον οργανισμό αυτό αλλά και μια σύντομη ιστορική αναδρομή από την ίδρυση του μέχρι και σήμερα.

Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι σκοποί που έχει το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, τα χρηματοδοτικά εργαλεία και οι λειτουργίες που χρησιμοποιεί έτσι ώστε να είναι όσο πιο αποτελεσματικό γίνεται.

Στο τρίτο κεφάλαιο αναλύεται η διαδικασία που πρέπει μια χώρα να ακολουθήσει έτσι ώστε να ενταχθεί στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο. Επιπρόσθετα, παρουσιάζονται οι κυριότερες απαιτήσεις που έχει το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο για τη σταδιακή εκταμίευση των αιτούμενων δανείων. Στη συνέχεια αναλύεται ο όρος των ποσοστώσεων και των Συστημάτων Διάχυσης Δεδομένων. Επίσης, παρατίθεται από πού προέρχονται τα έσοδα και οι πόροι του.

Το τέταρτο κεφάλαιο ασχολείται με τους όρους και τους στόχους χορήγησης δανείων από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο καθώς και με τους κύριους δανειοδοτικούς τρόπους που χρησιμοποιεί έτσι ώστε να παρέχει δάνεια στην εκάστοτε χώρα που έχει ανάγκη.

Τέλος, διατυπώνονται οι συνεργασίες του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου με Διεθνείς Οργανισμούς και οι επικρίσεις που έχει δεχτεί.

Περιεχόμενα

	Σελ.
Πρόλογος	2
<u>Κεφάλαιο 1^ο</u>	
1.1 Ιστορική αναδρομή	5
1.2 Η έννοια του όρου	5
1.3 Διοικητική διάρθρωση	6
1.4 Τα μέλη	8
1.5 Προηγούμενοι διευθυντές	8
1.6 Βοήθεια και μεταρρυθμίσεις	9
<u>Κεφάλαιο 2^ο</u>	
2.1 Οι βασικές λειτουργίες του	10
2.2 Οι σκοποί του	11
2.3 Τα χρηματοδοτικά εργαλεία του	12
<u>Κεφάλαιο 3^ο</u>	
3.1 Κριτήρια για ένταξη	13
3.2 Οι κυριότερες απαιτήσεις του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου για τη σταδιακή εκταμίευση των αιτούμενων δανείων	15
3.3 Οι ποσοστώσεις	16
3.4 Συστήματα Διάχυσης Δεδομένων (DDS)	17

3.5 Τα έσοδα και οι πόροι του	17
-------------------------------	----

Κεφάλαιο 4^ο

4.1 Οι όροι χορήγησης των δανείων	18
4.2 Οι στόχοι του δανεισμού	19
4.3 Οι κύριοι δανειοδοτικοί τρόποι	20

Κεφάλαιο 5^ο

5.1 Η συνεργασία του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου με Διεθνείς Οργανισμούς	21
5.1.1 το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και η Παγκόσμια Τράπεζα	22
5.1.2 η συνεργασία με άλλους Διεθνείς Οργανισμούς	23
5.1.3 η συνεργασία με τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης	23
5.2 Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και η Ελλάδα	24
5.3 Οι επικρίσεις	25
Συμπεράσματα – Προτάσεις για βελτίωση	26
Βιβλιογραφία	28

1.1 Ιστορική αναδρομή

Η ίδρυση του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου σύμφωνα με τον Τενεκίδη Γεώργιο (1981) έγινε στις 22 Ιουλίου του 1944 όταν εκπρόσωποι 45 χωρών από όλο τον κόσμο συναντήθηκαν στο πλαίσιο της Διεθνούς Νομισματικής και Χρηματοοικονομικής Διάσκεψης του ΟΗΕ στο Bretton Woods, του New Hampshire, των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής, για να συζητήσουν τις παγκόσμιες εξελίξεις. Σκοπός αυτής της συνάντησης ήταν να αποτρέψουν την επανάληψη μιας κρίσης τόσο σοβαρής όσο εκείνη της Μεγάλης Ύφεσης του 1930.

Εμπνευστές του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου ήταν ο Άγγλος οικονομολόγος Τζον Μείναρντ και ο τότε βοηθός υπουργός οικονομικών των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής Χάρι Γουάιτ που στόχο είχαν να δημιουργήσουν ένα οργανισμό που θα σταθεροποιήσει τις συναλλαγματικές ισοτιμίες ώστε να αποφευχθεί η νομισματική αστάθεια και οι διακυμάνσεις στις συναλλαγματικές. Επίσης, αποφάσισαν να υιοθετήσουν το σύστημα σταθερών συναλλαγματικών ισοτιμιών γνωστό και ως σύστημα Bretton Woods.

Στις 27 Δεκεμβρίου του 1945 εγκρίθηκε το καταστατικό του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου και την 1 Μαρτίου του 1947 άρχισε να λειτουργεί με έδρα του την Ουάσινγκτον πρωτεύουσα των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής και πρώτο διευθυντή το Βέλγο Camille Gutt. Το ίδιο έτος η Γαλλία ήταν η πρώτη χώρα που δανείστηκε από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο. (www.smexa.gr)

1.2 Η έννοια του όρου

«Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (International Monetary Fund (IMF)), είναι ένας διεθνής οργανισμός ο οποίος επιβλέπει το παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό σύστημα

παρακολουθώντας τις συναλλαγματικές ισοτιμίες και τα ισοζύγια πληρωμών και προσφέροντας οικονομική και τεχνική βοήθεια όταν του ζητηθεί. »¹

1.3 Διοικητική διάρθρωση του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου

Η οργανωτική διάρθρωση κάθε διεθνούς οργανισμού καθορίζεται από το καταστατικό του (Νάσκου –Περράκη Παρούλα, 1990) . Παρακάτω παρουσιάζεται η εικόνα του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου:

Συμβούλιο των Διοικητών

Ανώτατο αποφασιστικό όργανο του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου είναι το Συμβούλιο των Διοικητών του και των Αναπληρωτών τους, οι οποίοι είναι συνήθως οι Διοικητές των Κεντρικών Τραπεζών των κρατών μελών για πέντε έτη. Το Διοικητικό Συμβούλιο συνεδριάζει μια φορά κάθε χρόνο. Κατά τη διάρκεια του εγκρίνονται τα πεπραγμένα του οργανισμού, εκλέγονται καινούριοι διευθυντές και γίνεται λήψη διάφορων αποφάσεων όπως η είσοδος ή η αποχώρηση μελών, οι τροποποιήσεις των άρθρων της συμφωνίας, τυχόν αλλαγή ισοτιμιών κ.α. Το Συμβούλιο των Διοικητών αποτελεί το υψηλότερο όργανο λήψης αποφάσεων του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου.

Υπουργικές επιτροπές

Το Συμβούλιο των Διοικητών αποτελείται από δύο επιτροπές, την Διεθνή Νομισματική και Δημοσιονομική Επιτροπή (IMFC) και την Επιτροπή Ανάπτυξης. Η πρώτη επιτροπή αποτελείται από 24 μέλη τα οποία προέρχονται από τους 187 διοικητές του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου και εκπροσωπούν όλες τις χώρες που συμμετέχουν σε αυτό. Οι χώρες με μεγάλη οικονομική ανάπτυξη έχουν το δικό τους εκπρόσωπο όμως οι περισσότερες από αυτές ομαδοποιούνται σε εκλογικές περιφέρειες και έχουν ένα μέλος το οποίο τις εκπροσωπεί. Η Διεθνή Νομισματική και Δημοσιονομική Επιτροπή συνεδριάζει δύο φορές κάθε χρόνο. Κύριο μέλημα της

¹ <http://el.wikipedia.org>

είναι να συζητά θέματα κοινού ενδιαφέροντος που επηρεάζουν την παγκόσμια οικονομία και να δίνει συμβουλές στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο έτσι ώστε να έχει μια εικόνα για την πορεία του. Στις συνεδριάσεις συνοψίζονται οι απόψεις του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου και ανακοινώνονται όλες οι εργασίες που πρέπει να γίνουν μέχρι την επόμενη συνεδρίαση. Όλες οι αποφάσεις λαμβάνονται ομοφώνως καθώς δεν προβλέπεται επίσημη ψηφοφορία.

Η Επιτροπή Ανάπτυξης αποτελείται και αυτή από 24 μέλη που είναι συνήθως Υπουργοί Οικονομικών ή Ανάπτυξης των χωρών και εκπροσωπούν όλα τα κράτη του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου. Είναι μια μεικτή επιτροπή που παρέχει συμβουλές για την πολιτική που πρέπει να ακολουθηθεί έτσι ώστε να επέλθει οικονομική ανάπτυξη στις αναπτυσσόμενες και αναδυόμενες χώρες.

Εκτελεστικό Συμβούλιο

Το Εκτελεστικό Συμβούλιο αποτελείται από 24 μέλη που αντιπροσωπεύουν και τις 187 χώρες. Είναι υπεύθυνο για τις καθημερινές εργασίες του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου και πολλές φορές συνεδριάζει και μία φορά την εβδομάδα. Οι μεγάλες οικονομίες έχουν τη δική τους θέση στο Συμβούλιο αλλά οι περισσότερες είναι χωρισμένες σε εκλογικές περιφέρειες.

Διευθύνοντας Σύμβουλος

Ο Διευθύνοντας Σύμβουλος είναι επικεφαλής όλου του προσωπικού και είναι πρόεδρος του Εκτελεστικού Συμβουλίου. Αρμοδιότητα του είναι να επιβλέπει το έργο του προσωπικού και να διατηρεί υψηλά επίπεδα επικοινωνίας με τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, τους μη κυβερνητικούς και άλλους οργανισμούς. Όλο αυτό γίνεται με τη βοήθεια τριών Αναπληρωτών, ένα πρώτο αναπληρωτή διευθύνοντα σύμβουλο και δυο άλλους αναπληρωτές διευθύνοντες συμβούλους. Για τη θέση αυτή μπορεί ο οποιοσδήποτε εκτελεστικός διευθυντής να υποβάλει υποψηφιότητα. Αν οι υποψήφιοι είναι παραπάνω από έναν τότε το Εκτελεστικό Συμβούλιο επιλέγει ομόφωνα.

1.4 Τα μέλη του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου

Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο αριθμεί έως σήμερα 187 μέλη, τα οποία είναι όλα κυρίαρχα και ελεύθερα κράτη. Κάποιες χώρες απέσυραν τη συμμετοχή τους από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και έγιναν ξανά δεκτές αργότερα ενώ κάποιες άλλες δεν έχουν ενταχθεί ξανά σε αυτό. Οι χώρες και κάποια θεσμικά όργανα που δεν συμμετέχουν στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο προσφέρουν στατιστικά δεδομένα στα συστήματα (www.geopolitics.com.gr).

Μια χώρα για να γίνει μέλος του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου πρέπει να συνεισφέρει ένα συγκεκριμένο ποσό χρημάτων το λεγόμενο quota. Το ποσό αυτό καθορίζεται από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και όσο πιο πλούσια είναι μία χώρα τόσο μεγαλύτερο είναι και το ποσό που καταβάλλει. Ανάλογα με το μέγεθος των quotas καθορίζονται τα ποσά που δύνανται να δανειστεί μια χώρα. Σύμφωνα με τους κανονισμούς κάθε μέλος μπορεί να δανειστεί ετησίως το 200% του ποσού που έχει συνεισφέρει και συνολικά το 600%. Ο κανονισμός μπορεί να τροποποιηθεί σε εξαιρετικές περιπτώσεις (Σ.Βαρουζάκης, 1980).

1.5 Προηγούμενοι διευθυντές

Βάσει άγραφου νόμου, ο Διοικητής του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου είναι από την Ευρώπη και ο Πρόεδρος της Παγκόσμιας Τράπεζας από τις Ηνωμένες Πολιτείες. Οι Εκτελεστικοί Διευθυντές που εγκρίνουν τον Διοικητή, εκλέγονται από τους Υπουργούς Οικονομικών των χωρών που εκπροσωπούν. Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο ελέγχεται κατά κύριο λόγο από τις μεγάλες δυνάμεις της Δύσης και δεδομένου ότι το βάρος των ψήφων στην Εκτελεστική Επιτροπή καθορίζεται από την οικονομική συνεισφορά της κάθε χώρας στον οργανισμό. Σπάνια το Συμβούλιο υπερψηφίζει αποφάσεις που συγκρούονται με τα συμφέροντα των ΗΠΑ ή των ευρωπαϊκών χωρών.

Οι διευθυντές του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου ήταν ανά περίοδο οι παρακάτω:

Ημερομηνίες	Ονόματα	Χώρες
6 Μαΐου 1946 - 5 Μαΐου 1951	Καμίλ Γκουτ	Βέλγιο
3 Αυγούστου 1951 - 3 Οκτωβρίου 1956	Ιβάρ Ρουτ	Σουηδία
21 Νοεμβρίου 1956 - 5 Μαΐου 1962	Περ Γιάκομπσον	Σουηδία
12 Αυγούστου 1962 - 30 Απριλίου 1963	Νταβίντ Κολέτ	Ελβετία
1 Σεπτεμβρίου 1963 – 31 Αυγούστου 1973	Πιερ-Πωλ Σβάιτσερ	Γαλλία
1 Σεπτεμβρίου 1973 - 16 Ιουνίου 1978	Γιοχάννες Βίτεβεν (Johannes Witteveen)	Ολλανδία
17 Ιουνίου 1978 - 15 Ιανουαρίου 1987	Ζακ ντε Λαροζιέρ (Jacques de Larosière)	Γαλλία
16 Ιανουαρίου 1987 - 14 Φεβρουαρίου 2000	Μισέλ Καμντεσύ (Michel Camdessus)	Γαλλία
1η Μαΐου 2000 - 4 Μαρτίου 2004	Χορστ Κέλερ	Γερμανία
7 Ιουνίου 2004 - 31 Οκτωβρίου 2007	Ροντρίγο Ράτο	Ισπανία
1 Νοεμβρίου 2007 - 18 Μαΐου 2011	Ντομινίκ Στρος-Καν	Γαλλία
5 Ιουλίου 2011 – σήμερα	Κριστίν Λαγκάρντ	Γαλλία

Πηγή: <http://el.wikipedia.org>

1.6 Βοήθεια και μεταρρυθμίσεις

Βασική αποστολή του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου είναι η παροχής οικονομικής βοήθειας σε χώρες που έχουν οικονομικά προβλήματα. Χώρες που αντιμετωπίζουν πρόβλημα στο ισοζύγιο πληρωμών μπορούν να ζητήσουν βοήθεια και δάνεια σε ότι αφορά τη διαχείριση της οικονομίας τους. Για να μπορέσει το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο να δώσει τη βοήθεια που χρειάζεται η εκάστοτε χώρα θα πρέπει και η χώρα να προβεί σε κάποιες μεταρρυθμίσεις. Οι μεταρρυθμίσεις αυτές απαιτούνται γιατί χώρες με σταθερά επιτόκια μπορούν να δημιουργήσουν οικονομικές, πολιτικές και νομισματικές πρακτικές οι οποίες να οδηγήσουν το σύστημα σε κρίση. Όταν η βοήθεια συνίσταται από δάνεια συνήθως δίνονται σε δόσεις και κάθε δόση δίνεται με

την προϋπόθεση ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις που έχουν τεθεί.(Δ.Ζαχαριάδης-Σούρας, 1993).

2.1 Οι βασικές λειτουργίες του

Οι βασικές λειτουργίες του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου σύμφωνα με τον Γ.Τενεκίδη (1981) μπορούν να χωριστούν στις ακόλουθες κατηγορίες:

Ελεγκτική λειτουργία

Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο αναλύει, εξετάζει, ελέγχει και αναλύει τις συναλλαγματικές και τις νομισματικές ισορροπίες της παγκόσμιας οικονομίας. Πιο συγκεκριμένα παρακολουθεί και εποπτεύει τόσο τη χάραξη και την εφαρμογή της νομισματικής πολιτικής και δημοσιονομικής διαχείρισης όσο και της συναλλαγματικής πολιτικής των κρατών μελών του.

Συμβουλευτική λειτουργία

Με τη συμβουλευτική λειτουργία το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο συνεχίζει τη διαδικασία που είχε ξεκινήσει με την ελεγκτική λειτουργία. Μετά τον έλεγχο ακολουθεί η παραγωγή ανεπίσημων ή και επίσημων τρόπων, γνωμών, συμβουλών κ.α προς τα κράτη μέλη όχι όμως τόσο ως σύνολο αλλά ως αυτοτελή μονάδα της διεθνούς οικονομικής κοινότητας. Οι προτάσεις οι οποίες προτείνει το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο εξειδικεύονται κατά τομείς της γενικότερης οικονομικής πολιτικής. Η εγκυρότητα των προτάσεων αυτών δημιουργεί μια σιγουριά κυρίως ηθική αλλά σε ορισμένες περιπτώσεις πειστική.

Χρηματοδοτική λειτουργία

Η χρηματοδοτική λειτουργία δίνει στα κράτη μέλη χρηματοδοτική, δανειοδοτική και συναλλαγματική βοήθεια έτσι ώστε να αντιμετωπιστεί η ανισορροπία στο ισοζύγιο πληρωμών τους. Η βοήθεια αυτή γίνεται υπό όρους. Με την εφαρμογή της βοήθειας προκύπτει και η «αρχή της conditionality» η οποία δεν αφορά τόσο στο επιτόκιο, στον αριθμό των δόσεων, στη χρονική διάρκεια του δανείου όσο στα μέτρα της

οικονομικής πολιτικής, εσωτερικής και εξωτερικής, που συζητά και τελικά αποφασίζει από κοινού με το δανειολήπτη.

2.2 Οι σκοποί του

Οι περισσότεροι σκοποί του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου έχουν γενική διατύπωση και αποτελούν γενικές κατευθυντήριες γραμμές. «Παρακάτω παρουσιάζονται οι σκοποί του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου:

- Η προώθηση της διεθνούς νομισματικής συνεργασίας
- Η διευκόλυνση, η επέκταση και η ισόρροπη ανάπτυξη του διεθνούς εμπορίου και, μέσω αυτών, η συμβολή στην δημιουργία και διατήρηση υψηλών επιπέδων απασχόλησης και εισοδήματος
- Η προώθηση σε διεθνές επίπεδο της συναλλαγματικής σταθερότητας και τάξης
- Η υποβοήθηση της δημιουργίας ενός πολυμερούς συστήματος διεθνών πληρωμών για τις τρέχουσες συναλλαγές των διαφόρων κρατών-μελών
- Ο βαθμιαίος περιορισμός, μέχρι την τελική κατάργηση, των νομισματικών και συναλλαγματικών περιορισμών που εμποδίζουν την ομαλή διεξαγωγή και ανάπτυξη του διεθνούς εμπορίου
- Ο περιορισμός τόσο του βαθμού όσο και της χρονικής διάρκειας των σοβαρών ανισορροπιών στα ισοζύγια των κρατών-μελών
- Η εδραίωση της εμπιστοσύνης των κρατών-μελών του, μέσω της προσωρινής διάθεσης πόρων του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου στα κράτη-μέλη που αντιμετωπίζουν επείγουσες συναλλαγματικές ή άλλες ανάγκες που αφορούν στο ισοζύγιο πληρωμών τους»²

Κυρίαρχος στόχος του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου είναι η απελευθέρωση και η ανάπτυξη του διεθνούς εμπορίου.

² Γεώργιος Τενεκίδης, 1981, Διεθνείς Οργανισμοί, εκδόσεις Παπαζήση, σελ. 78-79

2.3 Τα χρηματοδοτικά εργαλεία του

Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο έχει βασικό στόχο την αντιμετώπιση των ελλειμμάτων στο ισοζύγιο πληρωμών των κρατών μελών του και διαθέτει αρκετές διευκολύνσεις.

Η πρώτη από αυτές είναι τα Ειδικά Τραβηχτικά Δικαιώματα (Special Drawing Rights (SDR)) και η κατανομή αυτών στα κράτη μέλη. Η διεύρυνση της διεθνούς ρευστότητας με την εισαγωγή των Ειδικών Τραβηχτικών Δικαιωμάτων υπήρξε καμπή στην εξέλιξη του διεθνούς νομισματικού συστήματος. Η μεγάλη ανάπτυξη των διεθνών συναλλαγών έκαναν αισθητή την ανάγκη νέας ρύθμισης του όγκου και της διάρθρωσης των διεθνών συναλλακτικών μέσων. Ύστερα από μια σειρά διασκέψεων του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου και της Λέσχης των Δέκα αποφασίσθηκε, με κοινή συμφωνία της Εκτελεστικής Επιτροπής και των εκπροσώπων των Δέκα, η συμπλήρωση του ιδρυτικού Συμφώνου του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου με διατάξεις για την εισαγωγή των Ειδικών Τραβηχτικών Δικαιωμάτων. Η ισχύς της συμφωνίας άρχισε στις 28 Ιουλίου 1969. Αρχικά τα Ειδικά Τραβηχτικά Δικαιώματα αποσκοπούσαν στη δημιουργία μιας μορφής «διεθνούς χρήματος» που δεν θα εξαρτάται αποκλειστικά από το εθνικό νόμισμα μιας χώρας. Σκοπός αυτής της νέας ρύθμισης ήταν η δημιουργία ενός μέσου διεθνών πληρωμών για τις συναλλαγές μεταξύ των νομισματικών αρχών που θα επέτρεπε στα νομισματικά μεγέθη να παρακολουθούν την πραγματική εξέλιξη της παγκόσμιας οικονομίας και θα βοηθούσε στην αντιμετώπιση προσωρινών διαταραχών του ισοζυγίου πληρωμών των κρατών μελών. Η κατανομή των Ειδικών Τραβηχτικών Δικαιωμάτων έγινε με βάση τα ποσοστά συμμετοχής που είχε η κάθε χώρα μέλος στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο. Τα Ειδικά Τραβηχτικά Δικαιώματα μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την κάλυψη ελλειμμάτων του ισοζυγίου μέχρι ποσοστού 70% σε ένα κυλιόμενο πενταετές διάστημα, χωρίς οι δικαιούχοι να είναι υποχρεωμένοι να τα εξαγοράσουν αργότερα σε άλλο νόμισμα.

Η δεύτερη μορφή χρηματοδοτικής διευκόλυνσης καλύπτει ένα ευρύ φάσμα εργαλείων που συνίσταται στη δυνατότητα των κρατών μελών να αγοράζουν με το

δικό τους εθνικό νόμισμα ξένο νόμισμα από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο. Αυτό σημαίνει ότι το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο είναι το μόνο που πουλάει ξένο συνάλλαγμα στα κράτη μέλη που καταφεύγουν σε αυτό ζητώντας συνάλλαγμα το οποίο δεν θα τους πουλούσε κανένα άλλο κράτος λόγω της κρίσιμης κατάστασης του. Το ξένο συνάλλαγμα ανήκει στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και όταν δεν φτάνει αναζητά το ίδιο στις διεθνείς χρηματαγορές.

Υπάρχουν και επιμέρους εργαλεία τα οποία είναι κατ' αρχήν οι μερίδες διαθεσίμων, οι μερίδες πίστης και οι ευκολίες που συγκροτούν μόνιμους θεσμούς χρηματοδότησης από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και σκοπό έχουν να ισορροπήσουν τα ελλείμματα του ισοζυγίου πληρωμών.

Από την άλλη μεριά υπάρχουν έκτακτες ή προσωρινές μερίδες που αποτελούν την αιτία της θέσπισης ειδικών υποχρεώσεων για τα κράτη μέλη. Οι υποχρεώσεις αυτές αφορούν γενικά την οικονομική πολιτική του κράτους μέλους και κάποιες φορές δημιουργούν ένα περίεργο κλίμα «καχυποψίας ή πανικού». (www.imf.org)

3.1 Κριτήρια για ένταξη

Τα κριτήρια για την παροχή βοήθειας από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο είναι διαφορετικά για κάθε χώρα. Αρχικά, εισήχθησαν το 1950 ως ένα μέσο για να επανέλθει σε βιώσιμα επίπεδα το ισοζύγιο πληρωμών μιας χώρας. Για πολλές δεκαετίες και μέχρι αυτή του 1980 τα κριτήρια αφορούσαν κυρίως θέματα δημοσιονομικής, νομισματικής και εμπορικής πολιτικής. Τα τελευταία 20 χρόνια επήλθαν αρκετές αλλαγές από τη στιγμή που οι πόροι του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου άρχισαν να μειώνονται. Όταν ιδρύθηκε το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο δεν υπήρχαν κριτήρια που θα έπρεπε να τηρούνται έτσι ώστε να ενταχθούν σε αυτό. Η ιδέα εισήχθη το 1952 με απόφαση της Εκτελεστικής Επιτροπής και στις 20 Σεπτεμβρίου του 1968 το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο αποφάσισε να ενσωματώσει τα κριτήρια στα άρθρα του. Οποιαδήποτε χώρα μπορεί να εισαχθεί στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο. Αρχικά η Εκτελεστική Επιτροπή θα πρέπει να εξετάσει την αίτηση της εκάστοτε χώρας και στη συνέχεια η ίδια να υποβάλλει έκθεση στο

Διοικητικό Συμβούλιο με εισηγήσεις. Οι εισηγήσεις αφορούν το ποσό που έχει καταβάλει η κάθε χώρα, τον τρόπο πληρωμής της συνδρομής και άλλους όρους και προϋποθέσεις για ένταξη. Στη συνέχεια και αφού το Διοικητικό Συμβούλιο εγκρίνει την έκθεση η χώρα που έχει κάνει την αίτηση οφείλει να λάβει τα απαραίτητα νομικά μέτρα σύμφωνα με τη δική της νομοθεσία έτσι ώστε να μπορέσει να υπογραφεί η συμφωνία με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και να μπορέσει να ενταχθεί σε αυτό. Η συνδρομή που πρέπει να πληρώνει η κάθε χώρα, το βάρος της ψήφου της, η πρόσβαση σε χρηματοδοτήσεις από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και το μερίδιό της σε Ειδικά Τραβηχτικά Δικαιώματα καθορίζονται από το μερίδιο που έχει καταβάλλει η κάθε χώρα. Μια χώρα δεν μπορεί να αυξήσει μονομερώς το μερίδιό της γιατί θα πρέπει πρώτα η κάθε αύξηση να εγκριθεί από την Εκτελεστική Επιτροπή. (www.idec.gr/iier/new/tomos%2013/idos.pdf)

Υπάρχουν γενικές κατευθυντήριες οδηγίες που διαμορφώνουν το πλαίσιο μέσα στο οποίο κινείται. Αυτές είναι:

- Προειδοποιήσεις και προτροπές στα κράτη-μέλη έτσι ώστε να εφαρμόζουν τα κατάλληλα μέτρα οικονομικής πολιτικής όταν ακόμη τα ισοζυγικά τους ελλείμματα δεν είναι σε τέτοιο βαθμό ώστε να προσφύγουν στη βοήθεια του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου.
- Πίεση και κίνητρα από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο προς τα κράτη-μέλη να συνολογούν τις «Συμφωνίες Ετοιμότητας» (stand-by arrangements). Οι συμφωνίες αυτές συνάπτονται την εποχή που δεν έχει εμφανισθεί ακόμη η ανάγκη συναλλαγματικών πόρων. Με μια τέτοια συμφωνία το κράτος-μέλος «μπλοκάρει» ένα συγκεκριμένο ποσό πόρων με το άνοιγμα ενός «πιστωτικού ορίου» που θα μπορεί να απορροφήσει αργότερα αν χρειασθεί. Για τη συμφωνία αυτή τίθενται κάποιιοι όροι όχι τόσο σκληροί όσο αργότερα όταν δηλαδή το πρόβλημα θα επιδειωνόταν.
- Έμφαση στο κοινωνικό, οικονομικό κ.λ.π «κλίμα» που δημιουργούν οι όροι οικονομικής πολιτικής. Οι όροι αυτοί επιβάλλονται από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο έτσι ώστε να μην υπονομεύεται η χρηματοοικονομική του βοήθεια, η οικονομική και πολιτική συνοχή του εκάστοτε κράτους που έχει ζητήσει βοήθεια. Απαραίτητο συστατικό για την επιτυχία της

παρέμβασης του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου είναι η «ευελιξία» των προτεινόμενων ή επιβαλλομένων μέτρων.

- Η παρακολούθηση και ο έλεγχος του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου μετατρέπεται σε στενή και τακτική «εποπτεία» της χώρας που απαιτείται ή λαμβάνει τη βοήθεια. Η εποπτεία αυτή παίρνει τη μορφή συνεχών επαφών και διαβουλεύσεων και περιλαμβάνει μέχρι και την εγκατάσταση υπαλλήλων του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου στη συγκεκριμένη χώρα.
- Η βοήθεια που θα δοθεί από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο στη χώρα που έχει κάνει αίτηση δίνεται με δόσεις και όχι όλο το ποσό. Μετά την πρώτη δόση, οι επόμενες παρέχονται ανάλογα με το κατά πόσο και σε ποιο βαθμό η οικονομική πολιτική ακολουθεί αυτά που έχουν συμφωνήσει.
- Η αξιολόγηση των μέτρων και των αποτελεσμάτων της οικονομικής πολιτικής που γίνεται από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο είναι προσηλωμένη στη γενική σύλληψη της «αυστηρότητας και λιτότητας».(www.el.wikipedia.org)

3.2 Οι κυριότερες απαιτήσεις του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου για τη σταδιακή εκταμίευση του αιτούμενου δανείου

«Οι κυριότερες απαιτήσεις του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου για τη σταδιακή εκταμίευση του αιτούμενου δανείου είναι οι εξής:

- Ιδιωτικοποίηση όλων των δημόσιων επιχειρήσεων, γεγονός που συνοδεύεται με αλλαγή του νομικού πλαισίου, με επακόλουθο τις μαζικές απολύσεις.
- Μείωση των δημόσιων δαπανών, κάτι που καθιστά ανήμπορο το κράτος να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της δημόσιας Υγείας και της Παιδείας, που μεταβιβάζονται σταδιακά σε ιδιωτικά συμφέροντα, τα οποία με το δικό τους τρόπο θα αναπληρώσουν το κράτος.

- Απελευθέρωση της αγοράς, που εξυπακούεται την ιδιωτικοποίηση νευραλγικών επενδύσεων, όπως είναι η ενέργεια, η ύδρευση, οι τηλεπικοινωνίες, η εκμετάλλευση των εμπορικών λιμένων και των μεγαλύτερων αεροδρομίων.
- Ιδιωτικοποίηση ή συγχώνευση των κρατικών τραπεζών, με αποτέλεσμα την απουσία του κράτους ως ρυθμιστή των δανειοληπτικών αναγκών των πολιτών και των επιχειρήσεων.
- Εξυγίανση όλων των επιχειρήσεων με αλλαγή των συλλογικών συμβάσεων που θα απελευθερώσει το όριο των απολύσεων και θα επιβάλει νέες χαμηλές «οροφές» στους μισθούς.
- Επαναπροσδιορισμός των συντάξεων, κυρίως του Δημοσίου, με εξυγίανση των ασφαλιστικών ταμείων, ανατρέποντας, ωστόσο, νομοθεσίες και εργασιακά κεκτημένα πολλών δεκαετιών.»³

3.3 Οι ποσοτώσεις

Για να ενταχθεί μια χώρα στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο θα πρέπει να καταβάλλει μια συνδρομή η οποία καθορίζεται βάση ποσόστωσης. Η συνδρομή αυτή καταβάλλεται σε 25% σε Ειδικά Τραβηχτικά Δικαιώματα ή άλλων νομισμάτων και το υπόλοιπο 75% στο δικό της νόμισμα. Μπορεί επίσης να καταβάλλει και χρυσό αντί χρηματικού ποσού. Η ποσόστωση για κάθε χώρα εξαρτάται από το μέγεθος που κατέχει η οικονομία της παγκοσμίως. Επιπρόσθετα η ποσόστωση ορίζει το ποσό της χρηματοδότησης της χώρας από πόρους του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, το βάρος της ψήφους της και το μερίδιο του σε Ειδικά Τραβηχτικά Δικαιώματα.

Κάθε πέντε χρόνια γίνεται επανεξέταση των ποσοτώσεων από το Συμβούλιο των Διοικητών και αν κριθεί απαραίτητο γίνεται αναπροσαρμογή. Παρ' όλα αυτά κάθε μέλος μπορεί οποιαδήποτε στιγμή να κάνει αίτηση για να γίνει επανεξέταση στην

³ <http://www.metafysiko.gr/?p=5618>

αναπροσαρμογή της ποσόστωσης του. Η γενική αύξηση των ποσοστώσεων αποτελεί ευκαιρία για την αύξηση των εσόδων του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου. Επίσης τα περισσότερα δάνεια από το Διεθνές νομισματικό Ταμείο χρηματοδοτούνται από τις ποσοστώσεις των μελών του. (www.metafysiko.gr)

3.4 Συστήματα Διάχυσης Δεδομένων (DDS)

Το 1995 το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο άρχισε τις ενέργειες για τη δημιουργία Προτύπων Διάχυσης Δεδομένων (data dissemination) έτσι ώστε να καταφέρει να καθοδηγήσει τα κράτη μέλη του να δημοσιοποιούν τα οικονομικά τους στοιχεία στο κοινό. Τα πρότυπα αυτά προσυπέγραψε η Διεθνής Νομισματική και Οικονομική Επιτροπή (ΔΝΟΕ) τα οποία χωρίζονται σε δύο συστήματα: το Σύστημα Διάχυσης Γενικών Δεδομένων (GDDS - General Data Dissemination System) και το Πρότυπο Διάχυσης Ειδικών Δεδομένων (SDDS - Special Data Dissemination Standard). Τα δύο αυτά πρότυπα εγκρίθηκαν από την Εκτελεστική Επιτροπή το 1996 και το 1997 αντίστοιχα και οι τροποποιήσεις που ακολούθησαν εκδόθηκαν στον Αναθεωρημένο Οδηγό στο Σύστημα Διάχυσης Γενικών Δεδομένων. Στόχος αυτού του συστήματος είναι η βελτίωση πολλών πτυχών των στατιστικών δεδομένων των κρατών μελών. (www.imf.org)

3.5 Τα έσοδα και οι πόροι του

Τα έσοδα του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου προέρχονται από τους τόκους των δανείων που έχει χορηγήσει στα μέλη του, αλλά και από τις συνδρομές που καταβάλλουν οι χώρες σε αυτό κατά την ένταξη τους ως μέλη του. Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο έχει μεγάλο ποσό χρυσού στο ενεργητικό του έτσι ώστε να μπορεί να αντιμετωπίζει προβλήματα οποιαδήποτε ώρα χρειαστεί. Επίσης έχει τη δυνατότητα να εξετάσει το ενδεχόμενο πώλησης ενός μέρους του χρυσού του έτσι ώστε να επενδύσει τα κέρδη και να αποφέρουν μεγαλύτερο εισόδημα σε αυτό. Για να

γίνει η διαδικασία της πώλησης του χρυσού θα πρέπει να συμφωνήσει η Εκτελεστική Επιτροπή πλειοψηφικά κατά 85% του συνόλου των ψήφων.

Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο αν έχει αμφιβολίες ότι οι πόροι που έχει στη διάθεση του δεν επαρκούν για να καλύπτει τις ανάγκες των μελών του μπορεί να συμπληρώσει τους πόρους του με δανεισμό. Για το λόγο αυτό, έχει δημιουργήσει μια σειρά συμφωνιών δανειοδότησης με ορισμένα μέλη και άλλα θεσμικά όργανα έτσι ώστε να μπορεί να δανείζεται σε μια έκτακτη ανάγκη.(www.asxetos.gr)

4.1 Όροι για τη χορήγηση δανείων

Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο χορηγεί δάνεια σε χώρες οι οποίες αντιμετωπίζουν δυσκολίες στο ισοζύγιο πληρωμών τους και που δυσκολεύονται να βρουν επαρκή χρηματοδότηση από τις αγορές με προσιτούς όρους. Όταν μια χώρα προσεγγίσει το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο για χρηματοδότηση μπορεί ήδη να βρίσκεται σε κατάσταση οικονομικής κρίσης, κάποια νοικοκυριά ή επιχειρήσεις να βρίσκονται υπό πτώχευση και η οικονομική της δραστηριότητα να είναι στάσιμη ή πτωτική.(www.sansimera.gr/articles/73)

Στόχος του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου είναι η διασφάλιση των όρων που συνδέονται με εκταμιεύσεις δανείων να είναι κατάλληλα προσαρμοσμένοι στη διαφορετικότητα της δύναμης της κάθε χώρας. Για το σκοπό αυτό, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο συζητά με την κυβέρνηση της εκάστοτε χώρας που θα εισαχθεί σε αυτό τις οικονομικές πολιτικές που θα ακολουθήσει έτσι ώστε να αντιμετωπιστούν τα προβλήματα της όσο πιο αποτελεσματικά γίνεται. Επίσης, συμφωνούν σε ένα πρόγραμμα πολιτικών με συγκεκριμένους πολιτικούς στόχους. Στη συνέχεια η κυβέρνηση παρουσιάζει τις λεπτομέρειες του προγράμματος σε μία «επιστολή προθέσεων» στο διευθύνοντα σύμβουλο του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου στην οποία συχνά προσαρτάται ένα μνημόνιο οικονομικής και χρηματοπιστωτικής πολιτικής. Σε περίπτωση αλλαγής των συνθηκών η επιστολή μπορεί να αναθεωρηθεί.

Τα δάνεια καταβάλλονται σε πολλές δόσεις κατά τη διάρκεια του προγράμματος και κάθε δόση εξαρτάται από τους στόχους που έχουν επιτευχθεί με βάση τις τακτικές εκθέσεις (τρίμηνες ή εξάμηνες) που πραγματοποιούνται από το ειδικό κλιμάκιο του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου που εδρεύει στη χώρα που δανείζεται. (Σ. Βαρουζάκης, 1980)

4.2 Οι στόχοι του δανεισμού

Ο σκοπός του δανεισμού του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου έχει αλλάξει από τότε που δημιουργήθηκε. Με το πέρασμα του χρόνου η οικονομική βοήθεια που παρέχει το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο έχει εξελιχθεί.

Η χορήγηση δανείων από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο εξυπηρετεί κυρίως τρεις σκοπούς:

Πρώτον, βοηθάει την κάθε χώρα να αποφύγει και να διορθώσει την ανάρμοστη οικονομική προσαρμογή της και το ισοζύγιο πληρωμών της ώστε να αποφευχθεί η κατάρρευση της, η οποία επηρεάζει και τις υπόλοιπες οικονομίες.

Δεύτερον, τα προγράμματα δανεισμού του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου συμβάλλουν στην ισορρόπηση της οικονομίας μιας χώρας δίνοντας έτσι ένα μήνυμα ότι η χώρα ακολουθεί ορθές πολιτικές. Με τον τρόπο αυτό καθησυχάζονται οι επενδυτές και η διεθνή κοινότητα.

Τρίτον, η οικονομική βοήθεια από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, βοηθά τόσο την αντιμετώπιση της κρίσης της χώρας που δέχεται τη βοήθεια όσο και των υπόλοιπων χωρών. (www.geopolitics.com.gr)

4.3 Κύριοι Δανειοδοτικοί Τρόποι (Main Lending Facilities)

Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο δανείζει μέσω διάφορων προγραμμάτων, εφόσον κάποια χώρα εκδηλώσει το ενδιαφέρον της. Πιο συγκεκριμένα οι κύριοι δανειοδοτικοί τρόποι του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου είναι οι παρακάτω:

Stand By Arrangement (SBA) (Συμφωνίες Υποστήριξης)

το πρόγραμμα αυτό αποτελεί βασικό πρόγραμμα χρηματοδότησης από το 1952 και χρησιμοποιείται από χώρες που έχουν καλό οικονομικό παρελθόν. Απευθύνεται σε χώρες μεσαίου εισοδήματος. Είναι το πιο δημοφιλές πρόγραμμα αν και έχει παρατηρηθεί μείωση στη χρήση του. Τα μεγαλύτερα δάνεια του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου παρέχονται με βάση αυτό το πρόγραμμα.

Σύμφωνα με αυτό το πρόγραμμα, η χρηματοδότηση παρέχεται για την υποστήριξη της προσαρμογής του ισοζυγίου πληρωμών και εκταμιεύεται τμηματικά με βάση τους όρους που διατυπώνονται στο πρόγραμμα.

Η καταβολή των δόσεων καταβάλλονται τμηματικά και υπό τον όρο ότι επιτυγχάνονται οι στόχοι που έχουν συμφωνηθεί. Η διάρκεια τους είναι ένα ή δύο έτη και σε μερικές περιπτώσεις φτάνει και τα τρία έτη.

Flexible Credit Line (FCL) (Ευέλικτη Πιστωτική Γραμμή)

το πρόγραμμα αυτό απευθύνεται σε οικονομικά ισχυρές χώρες. Η χώρα που λαμβάνει το πρόγραμμα αυτό, μπορεί να αξιοποιήσει τους πόρους που τις διατίθενται αμέσως χωρίς να γίνεται τμηματική καταβολή των δόσεων και χωρίς να απαιτείται η υλοποίηση των στόχων που έχουν συμφωνηθεί. Η περίοδος αποπληρωμής του είναι από τρία έως πέντε έτη.

Με το πρόγραμμα αυτό διασφαλίζεται η πρόσβαση σε πόρους του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου χωρίς κανένα όρο.

Extended Fund Facility (EFF) (Διευρυμένη Χρηματοδοτική Διευκόλυνση)

το πρόγραμμα αυτό απευθύνεται σε χώρες που αντιμετωπίζουν προβλήματα με το ισοζύγιο πληρωμών τους και αυτά κυρίως οφείλονται σε διαρθρωτικά προβλήματα. Οι χώρες που καταφεύγουν σε αυτό το πρόγραμμα δεν είναι ισχυρά οικονομικές χώρες και απαιτείται η λήψη μέτρων για την αντιμετώπιση των μακροοικονομικών τους προβλημάτων. Περιλαμβάνει μέτρα για τη βελτίωση των αγορών και τον τρόπο λειτουργίας θεσμών, όπως φορολογικές και οικονομικές μεταρρυθμίσεις, η ιδιωτικοποίηση των δημοσίων επιχειρήσεων, καθώς και μέτρα που θα καταστήσουν τις αγορές εργασίας πιο ευέλικτες.

Η καταβολή του δανείου γίνεται σε δόσεις και εφόσον έχουν επιτευχθεί οι στόχοι που έχουν συμφωνηθεί και η αποπληρωμή του από 4 ½ έως 10 χρόνια από την ημερομηνία εκταμίευσης του.

Emergency Assistance (Επείγουσα Βοήθεια)

τα μέτρα επείγουσας βοήθειας είναι μέτρα προς τις χώρες που αντιμετωπίζουν προβλήματα στο ισοζύγιο πληρωμών τους λόγω στρατιωτικών συγκρούσεων ή καταστροφών που οφείλονται σε φυσικά αίτια.(www.imf.org).

5.1 Η συνεργασία του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου με Διεθνείς Οργανισμούς

Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο για να καταφέρει να υπάρξει στην παγκόσμια οικονομία πρέπει να είναι πολυδιάστατο. Η συνεργασία του με άλλους Διεθνείς Οργανισμούς το βοηθάει καθώς ερευνά και ανακαλύπτει σε ότι έχει σχέση με την παγκόσμια οικονομία.

5.1.1 Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και η Παγκόσμια Τράπεζα

Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και η Παγκόσμια Τράπεζα είναι ιδρύματα των Ηνωμένων Εθνών και δημιουργήθηκαν με την διεθνή διάσκεψη Bretton Woods στο New Hampshire στις Ηνωμένες Πολιτείες τον Ιούλιο του 1944. Στόχος της διάσκεψης ήταν να δημιουργηθεί μια πλατφόρμα για την οικονομική συνεργασία και ανάπτυξη που θα οδηγούσε σε μια πιο σταθερή και ευημερούσα οικονομία.

Κοινός στόχος του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου και της Παγκόσμιας Τράπεζας είναι η βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των κρατών μελών. Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο επικεντρώνεται στα μακροοικονομικά θέματα και η Παγκόσμια Τράπεζα στην μακροπρόθεσμη οικονομική ανάπτυξη και τη μείωση της φτώχειας.

Αποστολή της Παγκόσμιας Τράπεζας είναι η προώθηση της μακροπρόθεσμης οικονομικής ανάπτυξης και η μείωση της φτώχειας με τη βοήθεια οικονομικής και τεχνικής στήριξης. Οι ενισχύσεις της Παγκόσμιας Τράπεζας είναι γενικά μακροπρόθεσμες και το ταμείο της χρηματοδοτείται τόσο από τις εισφορές κάθε χώρα μέλος όσο και μέσω της έκδοσης ομολόγων.

Σε αρκετές περιπτώσεις το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο συνεργάζεται με την Παγκόσμια Τράπεζα. Το 1989 συνομολογήθηκε ένα μνημόνιο μεταξύ τους για να γίνει κατανοητός ο τρόπος συνεργασίας τους, οι τομείς δράσεις του κάθε οργανισμού και κυρίως πως οι δράσεις τους δεν θα συγκρούονται. Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και η Παγκόσμια Τράπεζα συχνά διεξάγουν από κοινού αποστολές και το προσωπικό τους ενός οργανισμού μπορεί να συμμετέχει σε αποστολές του άλλου.

Οι ετήσιες συνεδριάσεις ανάμεσα στους Διοικητές Συμβουλίων του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου και της Παγκόσμιας Τράπεζας έχουν ως στόχο την έκθεση απόψεων σχετικά με τα επίκαιρα θέματα της διεθνούς οικονομίας. Αφού αποφασίσουν πως θα αντιμετωπίσουν την κατάσταση που θα προκύψει θέτουν τις προτεραιότητες και τις πολιτικές των δύο οργανισμών. Μια ομάδα του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου και της Παγκόσμιας Τράπεζας συνεδριάζει ως τμήμα της Επιτροπής Ανάπτυξης. Η επιτροπή αυτή συστάθηκε το 1974 για να εκφέρει απόψεις στους δύο οργανισμούς σχετικά με κρίσιμα θέματα που αφορούν τις πιο φτωχές χώρες.

Το 2007 η εξωτερική αξιολόγηση της συνεργασίας του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου και της Παγκόσμιας Τράπεζας οδήγησε σε ένα κοινό σχέδιο για τη διαχείριση τους. Η συνεργασία αυτή είχε σκοπό την ενίσχυση του τρόπου συνεργασίας των δύο οργανισμών. Σύμφωνα με το σχέδιο, οι δύο οργανισμοί και ομάδες της χώρας συζητούν το έργο που απαιτείται από κάθε θεσμικό όργανο για το προσεχές έτος κάθε φορά. (Γ.Τενεκίδης, 1981)

5.1.2 Η συνεργασία του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου με άλλους Διεθνείς Οργανισμούς

Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο συνεργάζεται με διεθνή ρυθμιστικά και εποπτικά όργανα, χρηματοπιστωτικά όργανα και με φορείς καθορισμού προτύπων. Επιπλέον, συνεργάζεται με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου για την ισόρροπη ανάπτυξη του εμπορίου και την παροχή τεχνικής βοήθειας σε θέματα εμπορίου στις αναπτυσσόμενες χώρες. Τέλος, συνεργάζεται με διάφορες υπηρεσίες των Ηνωμένων Εθνών για θέματα που αφορούν την συνεργασία μεταξύ των στατιστικών υπηρεσιών τους καθώς και την αμοιβαία συμμετοχή σε εκδηλώσεις. (www.asxetos.gr)

5.1.3 Η συνεργασία με μη κυβερνητικές οργανώσεις και τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης

Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο συνεργάζεται με μη κυβερνητικές οργανώσεις ανταλλάσσοντας απόψεις για την ανάπτυξη της οικονομίας. Επίσης, με τα μέσα μαζικής ενημέρωσης συνεργάζεται καθημερινά καθώς κάθε 15 ημέρες πραγματοποιείται συνέντευξη τύπου από δημοσιογράφους με έναν εκπρόσωπο του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου δίνοντας έτσι στη δημοσιότητα τις τελευταίες εξελίξεις. (www.smexa.gr)

5.2 Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και η Ελλάδα

Η διεθνής κρίση ξεκίνησε ως κρίση διατραπεζικής ρευστότητας τον Αύγουστο του 2007 και μετεξελίχθηκε σε χρηματοοικονομική από το Σεπτέμβριο του 2008, αντιμετωπίστηκε με ασυνήθιστα επεκτατική δημοσιονομική και νομισματική πολιτική στις περισσότερες οικονομίες. Η πολιτική αυτή οδήγησε σε ραγδαία επιδείνωση την δημοσιονομικής θέσης σχεδόν όλων των προηγούμενων οικονομιών, κυρίως το 2008-2009.

Το 2009 το δημοσιονομικό έλλειμμα της Ελλάδας δεν επέφερε ικανοποιητικά αποτελέσματα και η ελληνική κυβέρνηση αδυνατούσε να δανειστεί από τις υπόλοιπες αγορές με λογικά επιτόκια. Η κατάσταση αυτή είχε ως αποτέλεσμα τον άμεσο κίνδυνο στις πληρωμές του Ελληνικού Δημοσίου. Η κυβέρνηση προσπάθησε να ανακτήσει την αξιοπιστία της Ελλάδας στις διεθνείς αγορές και να πετύχει μείωση των επιτοκίων λαμβάνοντας μέτρα μείωσης των δαπανών. Δεν κατάφερε όμως να ανατρέψει την αρνητική εικόνα της χώρας και κατέφυγε στη βοήθεια του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Οι οργανισμοί αυτοί συγκρότησαν από κοινού ένα μηχανισμό στήριξης για την Ελλάδα.

Η ανακοίνωση για την προσφυγή στο μηχανισμό στήριξης έγινε στις 23 Απριλίου 2010 από τον τότε πρωθυπουργό Γεώργιο Α. Παπανδρέου. Η χρηματοδότηση από το μηχανισμό στήριξης έγινε υπό τους όρους ότι η Ελλάδα θα λάβει μέτρα δημοσιονομικής προσαρμογής. Στη συνέχεια, έγινε συνεδρίαση της Εκτελεστικής Επιτροπής του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου στην Ουάσινγκτον, παρουσία του τότε επικεφαλής του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου Ντομνίκ Στρος-Καν. Αφού εξετάστηκε η επιστολή που είχε στείλει ο πρώην υπουργός Οικονομικών της Ελλάδας Γεώργιος Παπακωνσταντίνου αποφασίστηκε η μετάβαση κλιμάκιου στην Αθήνα για να συζητήσει τα μέτρα δημοσιονομικής εξυγίανσης που προτίθεται να πάρει η Ελλάδα, αλλά και το ύψος του ποσού που θα της χορηγηθεί σε περίπτωση που ενεργοποιηθεί ο μηχανισμός στήριξης. Στη συνέχεια ο επικεφαλής του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου Ντομνίκ Στρος-Καν εξέδωσε επίσημη ανακοίνωση στην

οποία συμφωνούσε να σταλεί το κλιμάκιο στην Αθήνα και να κινηθεί κανονικά η διαδικασία.

Τα μέτρα για την εφαρμογή του μηχανισμού στήριξης της Ελληνικής οικονομίας από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και την Ευρωπαϊκή Ένωση κατατέθηκαν στη Βουλή με τη μορφή νομοσχεδίου. (<http://el.wikipedia.org>)

5.3 Επικρίσεις

Για το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και την προσφυγή του σε αυτό υπάρχουν αρκετές πληροφορίες που συνδέονται με σκληρούς όρους και αρκετές φορές έχει βρεθεί στο στόχαστρο σφοδρής κριτικής λόγω των επώδυνων αλλαγών που προκαλούν οι πολιτικές λιτότητας τις οποίες επιβάλλει στις χώρες που ζητούν τη βοήθεια του.

Οι παρεμβάσεις του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου έχουν δεχτεί αρνητική κριτική από τους επικριτές του καθώς επιβάλλει απάνθρωπα σταθεροποιητικά προγράμματα και προγράμματα λιτότητας με τις ίδιες πάντα προϋποθέσεις, όπως είναι η ιδιωτικοποίηση κρατικής περιουσίας, η επιβολή μείωση μισθών και συντάξεων, η αύξηση της έμμεσης και άμεσης φορολογίας, η μείωση φορολογίας σε μεγάλες ιδιωτικές επιχειρήσεις. Αυτό γίνεται ακόμη και όταν η οικονομία μιας χώρας είναι αρκετά αδύναμη με στόχο να παρέχουν έσοδα στην κυβέρνηση έτσι ώστε να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα του ελλείμματος του προϋπολογισμού. Επίσης πολλοί υποστηρίζουν ότι οι επικρίσεις που δέχεται είναι αποτέλεσμα ανυπόστατων πληροφοριών σχετικά με τη λειτουργία και τους στόχους του και πιστεύουν ότι αυτό οφείλεται στην έλλειψη διαφάνειας εντός του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου καθώς και στην περίπλοκη φύση του Διεθνούς Οικονομικού Συστήματος γενικότερα.

Επικριτές του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου φοβούνται καθώς οι αλλαγές που προτείνει πιστεύουν ότι εισάγουν θέματα που είναι περισσότερο πολιτικά παρά οικονομικά και τα οποία έχουν ήδη οδηγήσει σε οικονομικές κρίσεις. Κάποιοι άλλοι πάλι υποστηρίζουν ότι αυτοί που κατευθύνουν την πολιτική του Διεθνούς

Νομισματικού Ταμείου εσκεμμένα στήριξαν καπιταλιστικές στρατιωτικές δικτατορίες που βρίσκονταν σε φιλική σχέση με αμερικάνικες και ευρωπαϊκές εταιρίες.

Επίσης τονίζεται ότι το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο έχει εχθρικό χαρακτήρα και ότι δεν σέβεται τα ανθρώπινα και εργατικά δικαιώματα. Υποστηρίζουν ότι τα προγράμματα διαρθρωτικής προσαρμογής οδηγούν σε αύξηση της φτώχειας και της ανέχειας στα κατώτερα κοινωνικά στρώματα. Σε πολλές περιπτώσεις συρρικνώνονται οι δαπάνες προς την υγεία, την εκπαίδευση και την προστασία του περιβάλλοντος. (Δ.Ζαχαριάδης-Σούρας,1993).

Συμπεράσματα - Προτάσεις για βελτίωση

Όταν η οικονομία μιας χώρας δεν φέρει τα ικανοποιητικά αποτελέσματα που θα έπρεπε έτσι ώστε να μπορέσει να κινείται η αγορά της και να δανείζεται από άλλες χώρες με λογικά επιτόκια και το δημοσιονομικό της έλλειμμα είναι πολύ πιο πάνω από αυτά που θα καθιστούσαν το δημόσιο χρέος βιώσιμο ζητά τη βοήθεια του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου.

Αφού γίνει δεκτή η αίτηση της χώρας από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο ξεκινούν όλες οι διαδικασίες που πρέπει έτσι ώστε να συνταχθεί ο μηχανισμός στήριξης. Η χώρα θα πρέπει να «αντέξει» όλα τα μέτρα και οι αλλαγές που θα ανακοινωθούν.

Σύμφωνα με υποστηρικτές του είναι αρκετοί αυτοί που δεν γνωρίζουν πως λειτουργεί το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο καθώς τους στόχους του και τις λειτουργίες του.

Παρ' όλα ταύτα από την ίδρυση του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου έχουν αλλάξει τα δεδομένα στο παγκόσμιο σκηνικό και η αλλαγή και η ανανέωση των πολιτικών που ακολουθεί ίσως να έφερνε καλύτερα αποτελέσματα. Έτσι, θα ήταν καλό η κάθε χώρα που ζητάει βοήθεια από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο να χαράζει τη δική της εθνική πολιτική και όχι αυτή που θα επιβάλλει το πρόγραμμα στήριξης.

Επίσης, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο θα πρέπει να χρησιμοποιεί σύγχρονες μεθόδους για την επίλυση των προβλημάτων της κάθε χώρας καταφέροντας όμως τα προβλήματα να επιλυθούν.

Επιπλέον, οι πολιτικές σταθεροποίησης και ανάπτυξης που προτείνει να μπορούν να υλοποιηθούν.

Οι μακροοικονομικές αναλύσεις του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου δεν θα πρέπει να γίνονται μόνο σύμφωνα με το οικονομικό πλαίσιο της χώρας αλλά σύμφωνα και με το κοινωνικό πλαίσιο της χώρας. Θα πρέπει να υπάρξει συνεργασία και με άλλους οργανισμούς για τη δημιουργία του κατάλληλου προγράμματος.

Τέλος, η πολιτική που ακολουθεί το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο για να βοηθήσει την κάθε χώρα που έχει ανάγκη θα πρέπει να έχει στόχο το καλό της χώρας και κατ' επέκταση της παγκόσμιας κοινότητας.

Βιβλιογραφία

Βιβλία

- Διεθνείς Οικονομικοί Οργανισμοί, Ζαχαριάδης-Σούρας Δημήτριος, εκδόσεις Α. Σταμούλη, Αθήνα-Πειραιάς 1993
- Διεθνείς Οργανισμοί, Γεώργιος Τενεκίδης, εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 1981
- Διεθνείς Οργανισμοί, Σωτήρης Γ. Βαρουξάκης, εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 1980
- Δίκαιο των Διεθνών Οργανισμών, Παρούλα Νάσκου-Περράκη, εκδόσεις Σάκκουλας, Κομοτηνή 1990

Πηγές από το διαδίκτυο

- <http://www.geopolitics.com.gr> (Πρόσβαση 17 Μαΐου 2014)
- <http://www.smexa.gr> (Πρόσβαση 18 Μαΐου 2014)
- <http://www.metafysiko.gr> (Πρόσβαση 24 Μαΐου 2014)
- <http://el.wikipedia.org> (Πρόσβαση 30 Μαΐου 2014)
- <http://www.imf.org> (Πρόσβαση 17 Μαΐου 2014)
- <http://www.asxetos.gr>(Πρόσβαση 7 Μαΐου 2014)
- <http://www.idec.gr/ier/new/tomos%2013/idos.pdf> (Πρόσβαση 2 Μαΐου 2014)
- <http://www.sansimera.gr/articles/73> (Πρόσβαση 30 Μαΐου 2014)